

תקיעה שברים תרועה

נתיב (כפ"ה)
1474 - 500
21 54

שופר „צעיר“ הוא בן עשרים עד 30 שנה — שופר זקן יכול להשמיע תרועה גם כשהוא בן מאה... לכל עדה שופר משלה ולכל שופר צורה משלו. אין דור המשך ליוצרי היוופרות.

כך „נולד“ שופר

„חומר הגלם“ של השופרות הם קרני האיל. (עד תקופת ה-משנה תקעו היהודים בכל ה-קרנות, חוץ מקרני פרה. החל מתקופת ההלכה התחילו להש-תמש במובחר ביותר, קרן ה-איל, מאחר שעל פי המסורת ה-יהודית האיל הוקרב ע"י אב-הם אבינו במקום בנו יצחק).

את קרני האיל, מקבל בר-ששת מיבואן צרפתי. זה רוכש אותם בארצות שונות באירופה ובאפריקה. הקרן מגיעה לישראל בצורתה הטבעית, כשהיא כפוף-פה.

הפעולה הראשונה היא, לכן, יישור הקרן. זו עבודה מפרכת הנעשית כולה ביד (המיכשור טרם חדר לתחום הזה...) היא מחייבת זהירות רבה. מכה בל-תי זהירה, למשל, יכולה לנתץ כליל את הקרן.

השלב הבא הוא קילוף. מקל-פים — ושוב בעדינות רבה — את הקליפה החיצונית ורק אז מתחיל העיבוד הפנימי, דהיינו הוצאת הקול.

כראש השנה תישמע בכל בתי-הכנסת בישראל ובתפוצות הקריאה המסורתית: „תקיעה“, „שברים“, „תרועה“ ואז יטול לידיו „בעל התקיעה“ את השו-פר, יקרבו אל פיו ותרועה אדו-רה תהדהד בין כתלי בית-הכנ-סת.

אם השופר איננו ישן במינ-חד (אורך החיים של שופר נמ-דד בעשרות שנים, כאשר שופר „צעיר“ הוא בן עשרים-שלושים שנה ושופר „זקן“ מסוגל להש-מיע קול גם אחרי 100 שנה...) ישנם כל הסיכויים שזהו מע-שה ידיו של מאיר בר-ששת, יוצר שופרות חיפני, שהוא היום היחידי בישראל החי מעבודה זו.

שלושה-ארבעה חודשים לפ-ני, ההימים הנוראים“ הם ה„עו-נה“ של בר-ששת. אל חנותו הקטנה ברח' הרצל באים אנשי משרד הדתות, סוחרים בתשמי-שי קדושה, תיירים וסתם יהו-דים. הם באים לראות, למשש, להזמין ולקנות שופרות מסוגים שונים המיוצרים בחנות זו.

השלב האחרון הוא ליטוש ה-שופר, תחילה בנייר זכוכית עדין, ואח"כ עם אפר של פחם.

עדה עדה ושופרה

בר-ששת לא יכול לעבוד ב-שיטת „הסרט הנע“ ולייצר מלאי של שופרות. לכל עדה ביישר-האיל יש צורת שופר המקובלת עליה וצליל הערב לאוזניהם של בני עדה זו.

יוצאי מרוקו רוצים בשופר שטוח; יוצאי תימן יקנו רק שופר הכפוף בצורה גסה עם הפה כלפי מעלה; יוצאי הולנד וגרמניה אוהבים שופר ארוך דוקא (מחצי מטר ועד מטר); יוצאי פולין עומדים על כך ש-השופר יהיה כפוף כלפי מעלה או כלפי הצד; תיירים מארה"ב מבקשים „שופר בעל סגנון“ ו-לא איכפת להם שיהיה זה „שופר משוגע“ שבלאו הכי מיו-עד אצלם לקישוט בבית יחד עם התוכייה והטלית.

בר-ששת לא יודע בדיוק מה הסיבה לצורות השונות של ה-שופרות בכל עדה. מאידך, יש

לו מידע על הקולות השונים (הבוקעים מהשופר) שכל עדו רוצה לשמוע.

יהודי פולין רוצים שהשופר יהיה בעל קול בכיני וחנוק. ה-סיבה: במאות הקודמות כשהו הפולנים יוצאים למלחמה נה-גו לתקוע בשופרות. כאשר נוצ-רות קהילות יהודיות בפולין הו-נהגו לתקוע בשופר ב„ימים ה-נוראים“ והגויים חשבו שפרצו מלחמה ומרוב כעס התנפלו עי-היהודים וערכו בהם פוגרום. מ-אז, החליטו יהודי פולין שהשו-פר שלהם ישמיע קול חנוק.

יהודי תימן רוצים לשמוע הו-חוק בבית הכנסת עם התקיעה זאת מאחר והאיל של אברהם אבינו הוקרב על הר וזהו מזו-כיר להם את החרים.

השופר של יהודי ספרד חיינו להשמיע קול חזק וחגיגי כדי שתתקבל תפילתם ע"י הקדו-ט ברוך הוא בשמים.

השופר, מוזכר הרבה בתנ"ך הן במפורש והן במדרש. בעו-קבלת לוחות הברית נאמר „ויד-בר משה וה' עונה בקול.“ פר-

סיבה נוספת לכך שהמקצוע
הולך וכלה: בעוד שבעולם ה-
גדול ישנם אהבי דברי חן מ-
קרן (מגורות לילה או דגים
העשויים מקרניים), הישרא-
ליים הם שמרנים ואינם רוכשים
מוצרי חן אלה.

נאי ב, "נשר". הוא הכשיר אמ-
נם שניים מבניו אך האחד נמצא
בארה"ב והודיע לאביו שאינו
מתכוון לעסוק ב, "מלאכה" זו
וספק אם גם הבן השני, המש-
רת כעת בצה"ל, ירצה ללכת
בדרכי אביו וסבו.

ששת (בן 50, אב לחמישה יל-
דים, יליד קובלנקה, עלה ארצה
עם, "אקסודוס" וחזר שנית ל-
ישראל בשנת 1948) למד את
המקצוע מאביו וקיבל לידו את
ה, "עסק" הקטן בשנת 1954, עם
פטירת האב (עד אז עבד כמכו-

שנים אומרים: בקול, הכונה
לתקיעה בשופר. על הפלת חו-
מות יריחו ב, "עזרת" שופרות
דיבר הכתוב במפורש. במועד
מאוחר, כאשר בית המקדש היה
קיים, הפך השופר לאחד מכלי
הנגינה של העם היהודי ונאמר
,,ותקעו בחצוצרות ובקול שו-
פר".

אין, "דור המשך" ליוצרי שופרות

מענייני קודש — לנושאי חו-
לין. מר בר-ששת המתחמק ב-
עדינות מהשאלה על מחיר שו-
פר כיום (, "כתוב רק שזה מחיר
שווה לכל נפש") קובל על ה-
מכירה החלשה השנה, שהיא ב-
שליש פחות מאשתקד. אין הוא
יודע את הסיבות לכך, אולי
,,אשם" המצב הכלכלי השורר
במדינה ואולי לא נפתחו השנה
הרבה בתי כנסת חדשים. מענין
שגם ההזמנות מחו"ל (ובעיקר
מארה"ב) מצויות השנה בירידה.
יש סכנה שהמקצוע של מי-
צר שופרות ילך ויעלם. בר-

